CZU: 343.9 **https://doi.org/10.59295/rpijn2025.28**

CRIMINALITATEA TRANSNAȚIONALĂ ȘI COOPERAREA ÎNTRE STATE: PROVOCĂRI ȘI SOLUȚII

CASCO Alexandru,
Universitatea de Stat din Moldova,
student în anul II, Facultatea de Drept a Universității de Stat din Moldova

SUMMARY

In a globalized world, *transnational crime* poses a significant threat to national and international security. Activities such as *drug trafficking*, human trafficking, *cybercrime*, terrorism, and corruption affect not only individual nations but entire regions. Situated strategically between Eastern and Western Europe, the Republic of Moldova faces unique challenges due to its geographical position, making it a vulnerable transit hub for criminal networks. Corruption and institutional weaknesses exacerbate this vulnerability, complicating efforts to combat such activities. Effective countermeasures demand *international cooperation* through legal frameworks, treaties, and joint initiatives, with organizations like Interpol, Europol, and the United Nations providing essential support. For Moldova, strengthening international partnerships and enhancing domestic policies are crucial steps to counter transnational crime. In addition to legal reforms, public *awareness and education* play a vital role in preventing crime and building a resilient society. As part of the broader strategy, Moldova's alignment with international standards, along with investing in law enforcement resources and public engagement, can reinforce its defense against transnational crime. This holistic approach, involving governments, international bodies, and civil society, is key to securing a safer future for all.

Într-o lume globalizată, caracterizată prin interconexiune economică, socială și culturală, criminalitatea transnațională a devenit o problemă de amploare, ce afectează nu doar securitatea națională a statelor, ci și stabilitatea regiunilor și a comunităților globale. Această formă de criminalitate transcende granițele naționale, incluzând activități ilegale diverse, precum traficul de droguri, de persoane, spionajul economic, corupția, terorismul și crimele cibernetice. Aceste activități nu sunt doar infracțiuni locale, ele constituie un fenomen complex, cu rețele bine organizate și strategii sofisticate, care profită de slăbiciunile sistemelor de justiție și de aplicare a legii din diferite țări.

Republica Moldova, situată la intersecția între Est și Vest, se confruntă cu provocări semnificative în acest context. Datorită poziției sale geografice, Moldova este vulnerabilă la influențele externe și la activitățile infracționale care se extind dincolo de

frontierele sale. Statul moldovean a fost nevoit să facă față nu doar criminalității interne, ci și unei serii de amenințări externe, care îngreunează eforturile de dezvoltare economică și socială. În plus, corupția endemică și slăbiciunile instituționale contribuie la proliferarea acestor activități infracționale, făcându-le și mai dificil de combătut.

Criminalitatea transnațională reprezintă un fenomen de amploare globală, ce se manifestă prin activități infracționale care depășesc granițele naționale și afectează nu doar statele în care se desfășoară, ci și comunități internaționale. Această formă de criminalitate este caracterizată printr-o diversitate de acte ilegale, cum ar fi traficul de droguri, traficul de persoane, criminalitatea cibernetică și terorismul, care sunt facilitate de rețele infracționale bine organizate. Conform Organizației Națiunilor Unite, criminalitatea transnațională „include orice activitate ilegală care are loc în două sau mai multe state, care influențează o activitate criminală în altă parte”[1]. Un aspect esențial al criminalității transnaționale este inter conectivitatea acestor activități, care facilitează cooperarea între grupurile infracționale la nivel internațional. De exemplu, „Traficul de droguri este o problemă globală care nu poate fi rezolvată fără colaborarea eficientă între țările producătoare, de tranzit și de consum”[2]. Grupurile infracționale profită de lacunele legislative și de slăbiciunile sistemelor de justiție din diverse țări, utilizând rute sofisticate pentru a transporta bunuri ilegale. În acest context, mai multe tratate internaționale au fost elaborate pentru a aborda problematica criminalității transnaționale. De exemplu, Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, cunoscută și sub denumirea de „Convenția de la Palermo”, adoptată în 2000, oferă un cadru pentru cooperarea internațională în lupta împotriva criminalității organizate. Aceasta a fost complementată de Protocolul împotriva traficului de persoane, care subliniază importanța protejării victimelor și a asigurării unei răspunsuri eficiente din partea autorităților. În plus, Interpol, prin activitățile sale, joacă un rol crucial în coordonarea eforturilor internaționale de combatere a criminalității transnaționale. Această organizație facilitează schimbul de informații între agențiile de aplicare a legii din diferite țări, contribuind astfel la identificarea și prinderea infractorilor. Interpol subliniază că „colaborarea internațională este esențială pentru a combate eficient rețelele criminale transnaționale”[3]. De asemenea, Uniunea Europeană a adoptat mai multe directive și strategii pentru a răspunde provocărilor aduse de criminalitatea transnațională. Strategia Uniunii Europene pentru securitate internă subliniază necesitatea unui răspuns integrat la amenințările transnaționale,

inclusiv prin cooperarea judiciară și polițienească între statele membre. Criminalitatea transnațională nu este doar o problemă de securitate, ci și o amenințare la adresa dezvoltării economice și a stabilității sociale. Conform unui raport al Băncii Mondiale, „criminalitatea organizată costă economiile globale miliarde de dolari anual, afectând nu doar veniturile statelor, ci și încrederea cetățenilor în instituțiile publice”[4]. Acest impact subliniază necesitatea ca statele să colaboreze mai strâns în formularea și implementarea de politici care să abordeze cauzele fundamentale ale criminalității transnaționale.

Republica Moldova, o țară situată strategic între Uniunea Europeană și spațiul post-sovietic, se confruntă cu provocări complexe în combaterea criminalității transnaționale. Aceasta este adesea percepută ca un nod de tranzit pentru diverse rețele infracționale datorită poziției sale geografice și infrastructurii de transport insuficiente. Potrivit Organizației Națiunilor Unite, Moldova este afectată de diverse forme de criminalitate transnațională, inclusiv trafic de droguri, trafic de persoane, contrabandă și spălare de bani, care au un impact profund asupra stabilității și dezvoltării economice a țării. Un aspect fundamental al acestor provocări este inter conectivitatea dintre rețelele criminale și corupția endemică care afectează instituțiile moldovenești. Raportul „Corruption Perceptions Index” publicat de Transparency International arată că Moldova are un indice scăzut de transparență[5], ceea ce favorizează infiltrarea grupurilor infracționale în structurile statului. Această corupție nu doar că subminează încrederea cetățenilor în autorități, ci și îngreunează eforturile de combatere a activităților ilegale. De exemplu, investigațiile recente au arătat că agenți ai forțelor de ordine au fost implicați în activități de trafic de persoane, ceea ce subliniază gravitatea situației și necesitatea unei reforme profunde a sistemului de justiție. Traficul de droguri reprezintă o altă provocare majoră pentru Republica Moldova. Se percepe o creștere semnificativă a consumului și traficului de droguri, acestea fiind transportate prin teritoriul moldovean către piețele din Uniunea Europeană. Această situație nu doar că amenință sănătatea publică, ci contribuie și la creșterea violenței și a instabilității sociale. În plus, se estimează că aproximativ 200.000 de moldoveni sunt afectați direct de dependența de droguri, ceea ce necesită măsuri imediate de intervenție și sprijin. Un alt aspect deosebit de îngrijorător este traficul de persoane, care a devenit o problemă endemică în Moldova. Conform unui raport al Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa, ,,Moldova este una

dintre cele mai afectate țări de acest fenomen din Europa de Est''[6]. Multe victime sunt recrutate sub false promisiuni de muncă în străinătate și ajung în situații de exploatare severă. Instituțiile statului se confruntă cu dificultăți în a identifica și asista aceste victime, ceea ce face necesară o colaborare strânsă cu organizațiile internaționale și societatea civilă.

Pentru a răspunde provocărilor complexe generate de criminalitatea transnațională, Republica Moldova a implementat o serie de măsuri legislative și a întărit cooperarea internațională. Aceste inițiative sunt esențiale pentru adaptarea țării la standardele internaționale și pentru protejarea cetățenilor săi de amenințările generate de rețelele infracționale. Printre principalele acte normative adoptate se numără Codul Penal al Republicii Moldova, care oferă un cadru juridic solid pentru combaterea infracțiunilor transnaționale. Acest cod conține dispoziții clare și detaliate referitoare la infracțiunile grave, în special la traficul de ființe umane, infracțiune definită în articolele 165 și 206[7]. Aceste articole sunt în conformitate cu standardele internaționale, inclusiv cu directivele Uniunii Europene și cu Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate.

Astfel, Republica Moldova demonstrează angajamentul său de a adopta o legislație modernă și eficientă, menită să prevină și să combată activitățile ilegale care afectează societatea. Un alt instrument legislativ important este Legea nr. 308/2017 privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, legea având ca scop alinierea legislației naționale la standardele internaționale[8]. Prin implementarea acestei legi, Moldova își propune să dezvolte un sistem robust pentru identificarea și prevenirea activităților financiare ilegale, care sunt adesea corelate cu criminalitatea organizată. Această abordare este esențială, având în vedere că spălarea banilor reprezintă o modalitate prin care grupările infracționale își finanțează activitățile ilegale și își maschează proveniența veniturilor obținute din crime. Agențiile de aplicare a legii din Republica Moldova, precum Inspectoratul General de Poliție și Serviciul de Informații și Securitate, joacă un rol crucial în combaterea criminalității transnaționale. Aceste instituții sunt implicate activ în anchete și operațiuni destinate să desființeze rețelele infracționale care operează pe teritoriul țării. Totuși, este esențial ca aceste agenții să fie dotate cu resurse mult mai eficiente, incluzând echipamente tehnologice avansate și personal calificat, pentru a răspunde amenințărilor sofisticate. Acest lucru implică nu doar investiții în tehnologie, ci și în formarea profesională continuă a

personalului, astfel încât agențiile să poată face față provocărilor actuale și viitoare. De asemenea, cooperarea internațională este un element cheie în lupta împotriva criminalității transnaționale. Republica Moldova colaborează cu organizații internaționale, cum ar fi Europol și Interpol, pentru a împărtăși informații și bune practici. Acest parteneriat internațional permite țării să acceseze resurse, expertiză și suport în dezvoltarea de strategii eficiente de combatere a criminalității. De exemplu, participarea la programe de instruire și schimb de informații cu agențiile internaționale a demonstrat eficiență în îmbunătățirea abilităților agenților moldovenești de aplicare a legii.

Cooperarea internațională este un aspect esențial în lupta împotriva criminalității transnaționale, având în vedere natura globalizată a acestor infracțiuni. Republica Moldova, situată într-o zonă geografică strategică, se confruntă cu multiple provocări care necesită soluții bine gândite și colaborări eficiente cu partenerii internaționali. Una dintre cele mai mari provocări în combaterea criminalității transnaționale este lipsa unei cooperări eficiente între state. Fără o colaborare strânsă și schimb de informații, statele nu pot face față rețelelor criminale care operează peste granițe. Deși există numeroase acorduri internaționale, implementarea acestora depinde de coordonarea și colaborarea între state. În acest context, Moldova trebuie să își alinieze strategiile naționale cu cele internaționale, ceea ce poate fi un proces complex din cauza diferențelor de legislație, cultură și practici între țări. Republica Moldova participă activ la inițiative regionale și internaționale pentru combaterea criminalității transnaționale. De asemenea, acordurile bilaterale și multilaterale încheiate cu statele vecine, precum România și Ucraina, au facilitat desfășurarea de operațiuni comune și un schimb rapid de informații. Cooperarea la nivel regional este deosebit de importantă pentru statele mici care nu dispun de resursele necesare pentru a combate rețelele infracționale mari pe cont propriu. În acest sens, este esențială crearea de platforme de dialog între agențiile de aplicare a legii din diferite țări, care să permită un schimb rapid de informații și bune practici. De asemenea, asistența juridică între state joacă un rol crucial în facilitarea cooperării internaționale. Moldova este parte la mai multe tratate internaționale care reglementează extrădarea, transferul de proceduri penale și asistența judiciară reciprocă în materie penală, inclusiv Convenția europeană de extrădare.

Educația și conștientizarea publicului sunt fundamentale în lupta împotriva

criminalității transnaționale, deoarece ele contribuie la prevenirea infracțiunilor și la creșterea implicării cetățenilor în procesul de combatere a acestora. În acest context, Republica Moldova recunoaște importanța formării unei societăți informate și responsabile, capabile să identifice și să reacționeze la diversele forme de criminalitate transnațională. Un aspect esențial al educației în acest domeniu este integrarea programelor de formare în curricula școlară și universitară. Aceste programe ar trebui să includă informații despre tipurile de crime transnaționale, cum ar fi traficul de persoane, spălarea banilor și criminalitatea informatică, precum și despre drepturile și obligațiile cetățenilor. Prin educarea tinerelor generații, se poate crea o cultură a responsabilității sociale și a respectului pentru lege, reducând astfel vulnerabilitatea la influența rețelelor criminale. De asemenea, campaniile de conștientizare publică joacă un rol crucial în informarea cetățenilor despre riscurile asociate cu criminalitatea transnațională. Autoritățile moldovenești, împreună cu organizațiile non-guvernamentale, au inițiat diverse campanii de sensibilizare care vizează atât grupuri de risc, cât și populația generală. Aceste campanii utilizează diferite canale media, inclusiv rețelele sociale, pentru a transmite mesaje clare despre cum să recunoască semnele activităților infracționale și cum să raporteze aceste cazuri autorităților competente. Un alt aspect important este promovarea responsabilității civice și implicarea comunităților locale în prevenirea și combaterea criminalității. Prin organizarea de întâlniri și ateliere, cetățenii pot fi încurajați să discute despre problemele de securitate care îi afectează și să participe activ la găsirea de soluții. Această abordare nu doar că întărește legăturile comunității, dar și dezvoltă un sentiment de responsabilitate colectivă în fața amenințărilor transnaționale.

Concluzionând, criminalitatea transnațională reprezintă o amenințare serioasă pentru stabilitatea și dezvoltarea Republicii Moldova, având implicații profunde asupra securității naționale, economiei și statului de drept. Această formă de criminalitate, caracterizată prin operarea rețelelor infracționale dincolo de frontiere, afectează nu doar ordinea publică, ci și credibilitatea instituțiilor statului. În fața acestor provocări, Moldova a demonstrat un angajament semnificativ de a-și întări legislația și de a-și adapta strategiile naționale la standardele internaționale. Adoptarea unor acte normative sunt pași importanți, dar trebuie să fie susținuți de o implementare eficientă și de o colaborare strânsă cu agențiile internaționale. Este esențial ca Moldova să continue să colaboreze cu organizații internaționale, facilitând astfel schimbul de

informații și bune practici. Aceste parteneriate nu doar că îmbunătățesc capacitatea de reacție a instituțiilor moldovenești, dar contribuie și la dezvoltarea unor strategii comune care să răspundă eficient la provocările criminalității transnaționale. Abordarea criminalității transnaționale în Republica Moldova necesită o strategie integrată, care să implice nu doar agențiile de aplicare a legii, ci și comunitatea civilă, sectorul privat și partenerii internaționali. Doar printr-o cooperare eficientă și prin mobilizarea resurselor disponibile se poate construi un front unit împotriva acestui fenomen complex. Este vital ca Moldova să-și continue eforturile de adaptare la cerințele internaționale, să îmbunătățească infrastructura de justiție și să asigure un climat de încredere și colaborare între cetățeni și instituții. Astfel, țara poate spera la un viitor mai sigur, în care drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor să fie protejate, iar ordinea publică să fie întărită.

BIBLIOGRAFIE:

1. Convenţia Naţiunilor Unite împotriva criminalităţii transnaţionale organizate din 15.11.2000.
2. Raportul mondial asupra drogurilor, UNODC 2021. [Accesat: 29.09.2024] Disponibil: https://www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/wdr2021.html
3. VIENNA, Austria – The annual INTERPOL General Assembly, 2023. [Accesat: 29.09.2024 Disponibil:https://www.interpol.int/News-and-Events/Events/2023/91st-INTERPOL-General-Assembly
4. Raport din 2019 al Băncii Mondiale „Violence without Borders”. [Accesat: 29.09.2024] Disponibil: https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/cbb68e19-d6e7-5dd1-a5b2-23168bad1271/content
5. Raportul „Corruption Perceptions Index” publicat de Transparency International. [Accesat: 29.09.2024] Disponibil: https://www.transparency.org/en/cpi/2022
6. Raportul Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE). [Accesat: 29.09.2024] Disponibil: https://www.osce.org/mission-to-moldova/516270
7. Cod Nr. 985 din 18-04-2002 CODUL PENAL AL REPUBLICII MOLDOVA
8. LEGE Nr. 308 din 22-12-2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului